

12. Селезньова О. М. Проблеми систематизації банківського законодавства / О. М. Селезньова // Економіка. Фінанси. Право. – 2006. – № 12. – С. 37-39.
13. Селезньова О. М. Теоретичні питання банківського законодавства / О. М. Селезньова // Економіка. Фінанси. Право. – 2007. – № 4. – С. 27-30.
14. Хаб'юк О. Банківське регулювання та нагляд через призму рекомендацій Базельського комітету : монографія / О. Хаб'юк. – Івано-Франківськ : ОІППО; Снятин : ПрутПринт, 2008. – 260 с.
15. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-VI // Відомості Верховної Ради України – 2003. – № 40. – Ст. 356.

В статтє анализується законодавельна регуляція банківської діяльності и обосновується вывод о том, что, несмотря на большое количество нормативно-правовых актов, последние нуждаются в совершенствовании, в первую очередь, путем отмены устаревших норм и дополнения новыми положениями, которые регулируют современные аспекты банковских отношений.

In the article the legislative adjusting of bank activity is analysed and a conclusion is grounded, that, in spite of plenty of normative-legal acts, the last need perfection, above all things, by abolition of out-of-date norms and addition new positions, which regulate the modern aspects of bank relations.

Стаття надійшла до редколегії 18.01.2013

УДК 347.91 (4/8).001.36

Розман Ю. В., НУ «ОЮА»

МЕДІАЦІЯ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИЙ СПОСІБ ВИРІШЕННЯ ПРИВАТНО-ПРАВОВИХ СПОРІВ

Стаття присвячена аналізу існуючих альтернативних способів вирішення приватно-правових спорів. Досліджено ефективність проведення процедури медіації, значення та сутність даного процесу, роль медіатора у прийнятті взаємовигідного для конфліктуючих сторін рішення. Проаналізовано світовий досвід високорозвинутих країн в даній сфері та висвітлено реалії та передумови запровадження медіації в Україні.

Розвиток світових тенденцій щодо проголошення найвищою соціальною цінністю прав та свобод людини, її честі та гідності, недоторканності та безпеки, потребує створення ефективного механізму

захисту суспільних інтересів людини та громадянина, чіткої правової системи та належного функціонування всіх гілок влади. Одним з основоположних напрямків на шляху до створення сильної правової держави та незалежного громадянського суспільства є налагодження процесів попередження та розв'язання різноманітних конфліктів, що виникають в суспільстві з приводу тих чи інших матеріальних благ або є наслідком суперечності інтересів, врегулювання яких потребує певних правових умов та чіткої організації.

Захист прав та законних інтересів може здійснюватись різними способами, які особа вправі вільно обирати. Право кожного будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права та свободи від порушень і протиправних посягань гарантоване Конституцією України – основним законом держави. Однак, наряду з першочерговим правом кожної людини та громадянина на судовий захист, у сучасних умовах розвитку суспільства необхідною умовою створення ефективної системи захисту порушених, невизнаних чи оспорюваних прав, свобод чи інтересів громадян та юридичних осіб є формування та розвиток адекватного правового механізму регулювання інститутів альтернативного вирішення приватно-правових спорів, який забезпечуватиме оперативне, об'єктивне та компетентне вирішення суперечок і розбіжностей, що виникають в динаміці приватноправових відносин.

Актуальність теми дослідження. Проведення комплексного реформування системи захисту прав та інтересів особи, пошук якісно нових методів захисту порушених, невизнаних чи оспорюваних прав, свобод чи інтересів громадян та юридичних осіб, впровадження процедури вирішення приватно-правових спорів шляхом проведення медіації на законодавчому рівні та вдосконалення чинного процесуального законодавства з метою створення дійсної можливості реалізації права на альтернативне вирішення спорів, яке може бути застосоване поза державної судової системи та всередині неї, є дійсно актуальним в існуючих реаліях сьогодення та потребує всестороннього аналізу. Враховуючи недостатність наукової та практичної розробки так званих «цивілізованих» способів врегулювання конфліктів, виникає необхідність детально дослідити існуючі методи альтернативного розв'язання спорів, що є більш-менш врегульованими на законодавчому рівні, та визначити правову природу, сутність та переваги медіації, як однієї з найбільш ефективних форм вирішення приватно-правових спорів.

Ступінь наукової розробки теми. Питання належного формування та розвитку існуючих альтернативних способів вирішення спорів,

необхідності законодавчого закріплення всесвітньо визнаної процедури медіації, створення якісно нового механізму захисту прав та свобод людини та громадянина, що охоплюються предметом даної публікації, привертають все більше уваги науковців та знаходять свій доктринальний вираз в працях вітчизняних та зарубіжних дослідників та практичних діячів, серед яких слід виділити роботи А. Я. Анцупова, В. М. Баранова, О. О. Белікова, О. М. Бобрової, Н. Л. Бондаренко-Зелінської, Є. О. Борисової, Г. Брука, С. В. Васильчака, А. О. Горової, В. А. Жмудь, В. В. Землянської, Г. Зера, Г. І. Єрьоменко, С. І. Калашникової, Р. Г. Коваля, Н. Н. Леннуара, К. В. Михайлової, Ю. А. Михальського, Н. П. Осіпової, І. В. Панової, Т. О. Подковенко, Ю. Д. Притики, О. М. Спектр, А. І. Шипилова, В. Ф. Яковлева та інших видатних вчених та практиків.

Метою дослідження є здійснення комплексного аналізу існуючих альтернативних способів вирішення приватно-правових спорів, визначення медіації як одного з найбільш ефективних методів цивілізованого вирішення юридичних конфліктів, формування науково-теоретичних та практичних висновків щодо необхідності здійснення належного законодавчого регулювання процедури медіації та внесення відповідних змін до чинного процесуального законодавства.

Для досягнення поставленої мети при написанні статті було визначено такі головні *завдання*: дослідити правову природу та особливості застосування існуючих альтернативних способів вирішення приватно-правових спорів; проаналізувати правові механізми інтеграції інституту медіації у правові системи багатьох високорозвинутих країн; визначити значення та сутність процесу медіації, умови її проведення та функції медіатора, зазначити головні переваги медіації порівняно з судовими процедурами розгляду спорів; висвітлити наявні передумови запровадження медіації в Україні.

Виклад основного матеріалу. На теперішньому етапі розвитку людства існують різні методи (підходи) до вирішення спорів (конфліктів), які умовно можна розділити на дві групи: традиційні (вирішення спорів з позиції права шляхом застосування законодавчих приписів та норм в спеціально створених судах) та нетрадиційні (так звані «альтернативні» способи розв'язання конфліктів – вирішення спорів з позиції інтересів шляхом пошуків компромісних рішень та досягнення згоди між конфліктуючими сторонами завдяки зусиллям третьої, незалежної сторони).

Як у розвинених країнах, так і в країнах, що розвиваються, традиційним способом вирішення суперечок є судові процедури. У разі виникнення спору, на думку переважної більшості людей, його слід

вирішувати через суд, поклавши відповідальність на суддю за прийняте рішення та залишивши за собою право його оспорювати, у разі незадоволення результатом. Однак, відсутність стабільного розвитку державної та судової систем, недосконалість процесуального законодавства та низька довіра суспільства до судової системи призвели до того, що сьогодні існують великі сумніви щодо можливості оперативного та об'єктивного вирішення спору в судовому порядку. Перевантаженість судів, тривалість судового розгляду, труднощі у реалізації прийнятих судових рішень свідчать про обмеженість такого підходу [1, с. 31]. Крім того, при судовому розгляді спору неминучі змагальність та протистояння сторін, що загострює відносини між ними та унеможливує дійсне розв'язання конфлікту.

У сучасному процесі демократизації суспільних відносин чітко простежується пріоритетність принципів гуманізму, справедливості, моралі, що вимагають пошуку якісно інших підходів до врегулювання конфліктів. Альтернативні способи вирішення спорів (мирні способи) передбачають використання таких методів розв'язання спорів, які найбільше підходять у тій чи іншій ситуації, враховують інтереси та вимоги сторін, допомагають подолати конфлікт, зберегти можливість подальшого спілкування та співпраці. Спори, що розв'язуються мирними шляхами, не лише не приносять шкоди суспільним відносинам, а навпаки, сприяють прогресу і мають позитивне значення для функціонування суспільства. Альтернативні способи розв'язання спорів об'єднують договірну основу їх створення, добровільність застосування, оскільки їх використання є правом, а не обов'язком особи. Їм притаманна спільна мета: мирне врегулювання спору, досягнення компромісу та збереження дружніх (партнерських) стосунків між учасниками спору [2, с. 54].

Як показує світова практика, альтернативне вирішення спорів є цілком реальним і життєздатним механізмом вирішення приватно-правових спорів між юридичними та фізичними особами. Застосування альтернативних способів вирішення спорів обумовлено об'єктивними факторами, серед яких: необхідність спрощення процедури вирішення спорів, використання наявних методів примирення для подолання юридичних конфліктів, потреба у звільненні судових органів від значної кількості приватно-правових спорів. Тенденція розвитку українського суспільства полягає нині у зменшенні впливу держави на суспільні відносини через пряме регулювання, посилення ролі приватного права. Однак, стримуючим фактором є те, що до теперішнього часу не здійснено законодавчого закріплення терміну «альтернативне вирішення спорів». Зважаючи

на існуючі наукові розробки з цього питання, альтернативні способи вирішення спорів можна визначити як сукупність різноманітних процедур, спрямованих на врегулювання правових конфліктів (спорів), що виникають у приватноправовій сфері, на основі узгодження позицій та інтересів сторін, які здійснюються недержавними органами, виходячи з принципів диспозитивності, рівноправності, добровільності та конфіденційності.

Враховуючи розроблені теоретичні надбання та практику, що склалася на сьогоднішній день, українські науковці виокремлюють три основні альтернативні способи вирішення спорів по відношенню до офіційного правосуддя: переговори, медіація (посередництво), третейський суд. Крім того, існує можливість вирішення спору за допомогою Міжнародного комерційного арбітражного суду, що утворюється при Торгово-промисловій палаті України, та є самостійною, постійно діючою арбітражною установою (третейським судом), метою якого є розгляд і вирішення міжнародної комерційної суперечки по суті в певній процесуальній формі, без залучення державних судових органів. Міжнародний комерційний арбітражний суд приймає до розгляду спори, які відносяться до його компетенції, у випадку письмової згоди між сторонами про передачу йому всіх або окремих спорів, які виникають або можуть виникнути між сторонами у зв'язку з будь-якими конкретними правовідносинами, незалежно від того мають вони договірний характер чи ні. Ще одним альтернативним способом розв'язання спору може стати розгляд справи товариським судом – уповноваженим органом трудового колективу, який відповідно до норм трудового законодавства має право за поданням власника розглядати питання про порушення трудової дисципліни та приймати щодо порушників трудової дисципліни рішення про застосування заходів громадського впливу та стягнення.

Так, найпоширенішим способом в Україні є переговори – тобто намагання конфліктуючих сторін вирішити спір без допомоги сторонніх осіб. Метою переговорів є прийняття спільних рішень, які сторони вважають найкращими, причому кожний учасник переговорного процесу сам вирішує, чи погоджуватись йому на ту чи іншу пропозицію. Відтак, сторони, які ведуть переговори, безпосередньо контролюють як процедуру переговорного процесу, так і його суть. Невипадково переговорам надається особлива увага, оскільки цей спосіб здебільшого ґрунтується на повазі опонентів один до одного, що дозволяє досягати згоди там, де інтереси не співпадають, думки і погляди розходяться, проте результативні переговори можуть запобігти виникненню конфліктів у подальшому [3, с. 1].

Другим альтернативним способом вирішення спорів є інститут третейського судочинства, який є найбільш врегульованим на законодавчому рівні. Так, відповідно до ст. 2 Закону України «Про третейські суди» третейський суд – це недержавний незалежний орган, що утворюється за угодою або відповідним рішенням заінтересованих фізичних та/або юридичних осіб у порядку, встановленому законом, для вирішення спорів, що виникають із цивільних та господарських правовідносин [4]. Принцип арбітрування, покладений в основу роботи третейського суду, спрямований не на розгляд суперечки по суті. Його метою є максимальне сприяння сторонам конфлікту в досягненні ними компромісу та укладення мирової угоди. Законодавцем передбачено дві форми третейського судочинства: на постійно діючій основі (постійно діючі третейські суди) та для вирішення конкретного спору (суди «ad hoc»). Основними перевагами третейського суду є те, що діяльність суду має договірну основу, розгляд справи відбувається відносно швидко, рішення третейського суду є кінцевим (остаточним), а його виконання відбувається через державні виконавчі служби. Проте, на відміну від рішень, винесених судами загальної юрисдикції, що постановляються іменем держави України та є обов'язковими до виконання всіма фізичними та юридичними особами, рішення третейського суду є обов'язковими лише для сторін третейського розгляду справи.

Медіація є найбільш ефективною формою та одним із визнаних у світовій практиці способів позасудового вирішення цивільних спорів. Медіація сприяє запровадженню правових та моральних засад до сфери підприємницької діяльності. Світовий досвід свідчить про те, що медіація дає змогу вирішувати успішно різноманітні конфлікти, що виникають в усіх сферах суспільного життя, а саме: приватно-правові спори щодо поділу майна, батьківської опіки над дітьми при розлученні, врегулювання відносин між сусідами, питання спадкового права, розв'язання конфліктів, що виникають між особами, пов'язаними трудовими відносинами та інші [5, с. 339]. Це цивілізований процес вирішення проблем між сторонами, управління яким покладається на самі конфліктуючі сторони, кінцевим результатом якого є досягнення згоди та встановлення взаємовигідного положення для обох сторін.

Суть медіації полягає в тому, що сторони конфлікту можуть за допомогою посередника провести переговори і досягти згоди, не звертаючись до суду. Медіація оминає складні судові процедури та може бути адаптована до будь-яких обставин. Її метою є обговорення та опрацювання складної ситуації, налаштування учасників спору на конструктивну взаємодію, причому посередник виступає арбітром,

який допомагає віднайти порозуміння між сторонами та, обговоривши протиріччя, дійти компромісу. Посередники докладають усіх зусиль, аби переконатися, що учасники медіації вірно розуміють наслідки своїх рішень. Але вони не вказують, що треба робити. Тільки сторони самі можуть вирішити, як урегулювати ситуацію [6, с. 157].

Для проведення медіації необхідні такі умови: наявність мотивації у всіх учасників конфлікту; готовність до відкритого обговорення суті спору; готовність уважно вислухати опонента та прийняти зважене рішення. Оскільки медіація є процедурою добровільною, то вона може відбутися тільки за умови, що сторони прийшли на переговори з наміром домовитися. Добровільність проявляється і в тому, що сторони та посередник у будь-який час можуть припинити переговорний процес без пояснення причин або, за взаємної згоди, – поновити його (принцип добровільності). Сторони приймають рішення щодо врегулювання спору (його учасники мають рівні права в переговорах та у прийнятті рішень – принцип рівноправності сторін), а якщо вони не дійдуть згоди, то мають право звернутися до суду. Відносини, що виникають у процесі медіації, є формою реалізації права суб'єктів залагодити конфлікт будь-якими законними методами, які вони для себе визначають як пріоритетні. У процесі посередництва всі учасники діють відповідно до процесуальних взаємовідносин, що є реалізацією прав та обов'язків, передбачених регламентом процедури [7, с. 36].

На відміну від судового вирішення спору, який базується на прямому правозастосуванні, медіація здійснюється з використанням права на основі справедливості та з урахуванням інтересів обох сторін. Залучення посередника дає можливість усунути психологічний бар'єр, що існує при прямому спілкуванні «ворогуючих» сторін. Залучивши до переговорного процесу кваліфікованого посередника, сторони визнають свою готовність до компромісу. Учасники медіації приймають рішення (на відміну від судового розгляду, під час якого рішення приймає безпосередньо суддя), що задовольняє їх обох, а посередник лише створює умови, які дають можливість коректно вести обговорення суті справи. Процес медіації – суворо конфіденційний (не розголошується), у той час як судовий розгляд, зазвичай, є процедурою публічною. Суд визначає, коли процес розпочнеться, коли закінчиться і як проходитиме. Ґрунтуючись на відповідних нормах чинного законодавства, суд приймає рішення та оголошує його сторонам. У процесі ж медіації всі учасники мають можливість контролювати ситуацію. Судовий розгляд завжди передбачає наявність переможця і того, хто програв, а медіація налаштована на пошук взаємовигідного та взаємоприйняттого розв'язання спору.

Таким чином, медіація, як альтернативна судовому розгляду процедура вирішення спорів, економічно ефективна й доцільна, дає змогу знайти таке вирішення спірного питання, що влаштує всі сторони конфлікту, не витрачаючи при цьому час на підготовку до розгляду й розгляд справи в суді та додаткові кошти на обслуговування численних судових процедур. Крім того, проведення процедури медіації в більшості випадків породжує в конфронтуючих сторонах відчуття задоволення від способу й результату вирішення конфлікту, забезпечивши конфіденційність шляхів його вирішення, запобігає виникненню подібних конфліктів у майбутньому та підвищує вірогідність того, що прийняте сторонами спільне рішення буде виконано заінтересованими особами [8, с. 134].

Головною умовою медіації є врахування інтересів сторін спору. Процес медіації, на відміну від судового, не потребує підготовки і надання значної кількості документів, дотримання процесуальних норм, порушення яких у суді може закінчитися програшем справи. Медіації властивий неформальний та гнучкий характер. Порівняно із судовим процесом, який може продовжуватись декілька років, медіація заощаджує час. Цей альтернативний спосіб вирішення спорів зменшує завантаженість судів і дає їм можливість сконцентруватися на більш складних справах, підвищує репутацію судової гілки влади.

У процесі медіації сторонам надаються значні права і повноваження. Сторони ж наділяють медіатора точно визначеним обсягом процесуальних повноважень, він не має права ні судити, ні оцінювати, ні приймати та озвучувати будь-яке рішення. Медіатор може збирати інформацію, вивчати та узагальнювати її, робити помітки, керувати переговорним процесом, створюючи сприятливу атмосферу, але не правомочний впливати на процес примирення шляхом власних заяв. Він не представляє жодну із сторін, а завдяки використанню існуючих технологій та особистого досвіду, допомагає зняти роздратування, виплеснути негативні емоції та налагодити ефективне спілкування. Медіатор ставить питання щодо основних моментів протиріч, залагоджує точки напруги між сторонами, застосовує різноманітні способи, завдяки яким досягнення компромісу полегшується, а укладена сторонами медіаційна угода стає реальною для виконання [9, с. 136].

Європейською Конвенцією про захист прав людини та основних свобод від 04.11.1950 року передбачено прийняття справ до судового розгляду тільки після невдалої спроби вирішити спір альтернативними способами. Пріоритетність посередництва у розв'язанні всіх спірних питань проголошена і в Угоді про партнерство та співробітництво членів Європейського Союзу. Організація Об'єднаних Націй

прийняла Модельний закон щодо міжнародних комерційних процедур примирення, а Кодекс поведінки для медіаторів, який було розроблено з метою одержання більшої довіри до медіації, 2004 року підтримала Європейська комісія. Визнання європейським співтовариством ефективності медіації відображається також в положеннях прийнятої 21.05.2008 року Директиви Європарламенту «Про деякі аспекти медіації в цивільних та господарських спорах», що містить зобов'язання держав-членів ЄС щодо впровадження законів та інших нормативних актів, які необхідні для належного виконання положень даної Директиви.

Таким чином, можна рішуче стверджувати, що світова практика застосування медіації для вирішення приватно-правових спорів набирає обертів та стає дедалі популярнішою. В країнах з розвинутою ринковою економікою медіація в останні 10 років набула значного поширення і є однією з рушійних сил прогресу суспільства, члени якого прагнуть залагоджувати спори, що виникають між ними, самотійно, без втручання державних органів. Враховуючи всі позитивні аспекти медіації вона розглядається як найбільш прогресивна форма неформального врегулювання приватно-правових спорів. Особливу увагу звертають на себе США, де при вирішенні спорів за цивільними позовами в деяких штатах обов'язково використовують послуги арбітра або медіатора. Активно користуються послугами медіаторів при вирішенні цивільних спорів у Швейцарії, Канаді, країнах Бенілюкс. Більш того, в США, Сполученому Королівстві, Австрії, Бельгії, Польщі, Норвегії, Фінляндії правові норми щодо позасудового вирішення спорів закріплені на законодавчому рівні [10, с. 4]. Серед країн колишнього СРСР лідируючі позиції займає Росія. Так, 27.07.2010 року Російська Федерація прийняла Федеральний закон «Про альтернативну процедуру врегулювання спорів за участю посередника (процедуру медіації)», яким чітко встановлюються правові умови для вирішення конфліктних ситуацій за допомогою медіації. Дія даного закону розповсюджується на спори, що виникають з цивільних правовідносин, в тому числі у зв'язку зі здійсненням підприємницької та іншої економічної діяльності, а також на спори, що виникають з трудових та сімейних відносин.

В Україні медіація як альтернативний засіб вирішення спорів робить лише перші кроки, визнаючи галузь застосування, виробляючи свої стандарти, шукаючи засоби впровадження в суспільне життя. Сьогодні виникла нагальна потреба у вивченні міжнародних стандартів у цій сфері, удосконалення норм національного законодавства, що регулюють проведення процедури примирення у конфліктних

ситуаціях, внесення змін до процесуальних нормативно-правових актів для скасування перешкод у проведенні присудової медіації, розробці механізмів їх практичного застосування. Той факт, що медіація має серйозні перспективи розвитку в Україні і країнах СНД, як це відбувається в усьому світі, є очевидним. Однак, широкому застосуванню сучасного методу налагодження конфліктів і примирення сторін заважає елементарна необізнаність суспільства щодо його можливостей, відсутність детальної регламентації цього процесу на законодавчому рівні [11, с. 2-3].

Слід відмітити, що чинне українське законодавство має перспективне підґрунтя для застосування інституту медіації, а саме – наявність норм, що передбачають можливість укладення між сторонами судового процесу мирової угоди з метою врегулювання спору на основі взаємних поступок у Цивільному процесуальному кодексі та Господарському процесуальному кодексі, законах «Про міжнародний комерційний арбітраж», «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». Крім цього, важливе значення мають Закон України «Про третейські суди» та Закон України «Про порядок вирішення трудових та колективних спорів». Однак, цих норм явно бракує для повноцінного розвитку альтернативних способів вирішення спорів. Перш за все, необхідно внести зміни до процесуальних нормативно-правових актів для скасування перешкод у проведінні медіації та прийняти спеціальний закон.

Про бажання України приєднатися до прогресивного тренду, який сприйнятий в багатьох країнах Європи та виконувати взяті на себе зобов'язання з належного впровадження в українське суспільство процедури медіації та підтримки світових тенденцій у цій сфері, свідчить виданий в 2006 році Президентом України Указ «Про концепцію вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів». Одним із пріоритетних напрямків даної концепції було визначене створення можливостей для розвитку альтернативних (позасудових) способів розв'язання спорів, реформування та розвитку інститутів, безпосередньо пов'язаних з реалізацією права на судовий захист.

Суттєвим кроком до встановлення медіації в Україні стала розробка проекту Закону України «Про медіацію», який було зареєстровано у Верховній Раді України 19.04.2012 року. Протягом трьох років законопроект розроблявся групою авторів задля можливості впровадження, розвитку та ефективного функціонування альтернативних методів вирішення спорів в Україні та визнання медіації на офіційному рівні. З прийняттям даного закону на законодавчому

рівні будуть закріплені правові умови, основні засади, порядок та принципи здійснення медіації, правовий статус учасників медіаційного процесу. Даний законопроект досить чітко прописує порядок проведення медіації, обов'язковість виконання медіаційної угоди, а також можливість звернення до суду у разі порушення угоди про результати медіації, що не було вказано в попередньому законопроекті [12]. Прийняття закону, який би чітко регулював процедуру медіації, передбачав обов'язковість прийнятих в її результаті рішень та зобов'язував суб'єктів владних повноважень застосовувати всі заходи для вирішення спору, перш за все в досудовому порядку, значно б полегшило просування медіації в Україні.

Висновки. Розглянувши існуючі в нашій державі способи альтернативного вирішення приватно-правових спорів та проаналізувавши наявні світові тенденції, необхідно зазначити, що запровадження медіації на законодавчому рівні не тільки сприятиме всебічному й ефективному розв'язанню конфліктів, досягненню домовленостей, що відповідають дійсному стану речей та забезпечить реальне впровадження у життя досягнутих рішень зі збереженням нормальних взаємовідносин між сторонами, але й дозволить суттєво розвантажити перевантажені справами загальні суди, створюючи новий інститут цивілізованого вирішення спорів, що виникають в приватноправових сферах суспільного життя.

Бібліографічний список

1. Подковенко Т. О. Медіація як один з альтернативних способів розв'язання юридичних конфліктів / Т. О. Подковенко // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – 2009 – Вип. 45. – С. 31-38.
2. Гойко О. Від судового захисту до альтернативних методів вирішення спорів / О. Гойко // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2010. – № 6 (56). – С. 54-60.
3. Самойленко А. Альтернатива судовим баталіям: переговори, медіація та третейський суд / А. Самойленко // Правовий тиждень. – 2010. – № 17. – 27 квітня. – С. 1-2.
4. Про третейські суди : Закон України [Прийнятий 11 травня 2004 року № 1701-IV] // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 35. – Ст. 412.
5. Мамич М. В. Медіація як технологія врегулювання конфліктів / М. В. Мамич // Актуальні проблеми держави і права. – 2007. – Вип. 34. – С. 338-341.
6. Лисенко О. М. Посередництво (медіація) як ефективна технологія розв'язання конфліктів за участю третьої сторони / О. М. Лисенко // Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. – 1998. – № 4. – С. 154-158.

7. Добриніна Г. Чи можна вирішити спір, не звертаючись до суду? / Г. Добриніна // Справочник економіста. – 2008. – № 6. – С. 35-38.
8. Васильчак С. В. Медіація як один із методів цивілізованого вирішення корпоративних конфліктів / С. В. Васильчак, Л. В. Кутас // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – № 20.14. – С. 133-137.
9. Землянська В. Вивчення досвіду Польщі у сфері медіації / В. Землянська // Право України. – 2004. – № 3. – С. 135-137.
10. Паладій М., Шевелева Т. Не хоче вирішувати конфлікт у суді – зверніться до медіатора / М. Паладій, Т. Шевелева // Інтелектуальна власність. – 2006. – № 12. – С. 4-7.
11. Бардаченко Л. Медіація в Україні: практика застосування світових тенденцій / Л. Бардаченко // Правовий тиждень. – 2010. – № 1-2 (179-180). – 12.01.2010 р. – С. 2-3.
12. Проект Закону України «Про медіацію» (реєстр. № 10301-1 від 19.04.2012), внесений на розгляд Верховної Ради України народними депутатами С. В. Ківаловим та В. А. Бондиком [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF7Y501A.html.

Стаття посвячена аналізу суцесуючих альтернативних способів разрешення частноправовых споров. Исследована ефективність проведення процедури медіації, значення і сутність данного процесу, роль медіатора в прийнятті взаимовыгодного для конфликтующих сторон решения. Проанализирован мировой опыт высокоразвитых стран в данной сфере и освещены реалии и предпосылки внедрения медіації в Украине.

The article is devoted to the alternative methods' analysis of the private-legal disputes. The effectiveness of carrying out of the mediation procedure, meaning and main point of this process, mediator's role on the decision-making, that the most advantageous for the conflicts parties has been researched. The worldwide experience of highly developed countries in this area has been analyzed and the actuals and requisites of the mediation introduction on Ukraine have been covered.

Стаття надійшла до редколегії 17.01.2013